

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 1. oktober 2021
Kontor: Straffuldbyrdselskonto-
ret
Sagsbeh: Julie Mørkholt Schlie-
mann
Sagsnr.: 2021-0030-6527
Dok.: 2119425

Besvarelse af spørgsmål nr. 1541 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1541 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 6. september 2021. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Rosa Lund (EL).

Nick Hækkerup

/

Gustav Schaldemose

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1541 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren kommentere den kritik af sagsbehandlingen i fængsleers og arresteres disciplinærsager mod indsatte, som tidligere fængselsinspektør, Hans Jørgen Engbo, har fremsat i artiklen ”Disciplinærretlig skyld og straf i danske fængsler”, Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab, nr. 1/2021, jf. REU, Alm. del - bilag 154?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, der har oplyst følgende, som jeg kan henholde mig til:

”Direktoratet for Kriminalforsorgen skal indledningsvist henviser til justitsministerens besvarelse af Folketingets Retsudvalgs spørgsmål nr. 1311 (Alm. del) af 29. juni 2021 om kritikken nævnt i artiklens afsnit 4.2.1. og 4.2.2.

Direktoratet skal supplerende til artiklens kritik om sagsbehandlingen i fængsler og arresteres disciplinærsager mod indsatte bemærke følgende:

1. I artiklens afsnit 4.2.3. anføres der en kritik af den administrative afgørelsespraksis i relation til spørgsmålet om udmåling af disciplinærstraf. Det anføres, at kriminalforsorgens normalreaktioner følges nøje, og at der sjældent ses afvigelser begrundet i skærpene eller formildende omstændigheder. Den nævnte kritik er bl.a. baseret på en gennemgang af et antal klagesager afgjort af direktoratet og et antal forhørsprotokoller fra Kriminalforsorgen Sjælland forud for primo/medio november 2019 samt en gennemgang af alle domstolskendelser (13 i alt) vedrørende straffcelle siden straffuldbyrdelseslovens ikrafttræden i 2001.

Om den nærmere udmåling af disciplinærstraf i form af bøde fremgår det af straffuldbyrdelseslovens § 69, stk. 1, at bødens størrelse udmåles under hensyn til overtrædelsens art og omfang. Bøden kan dog højst udgøre et beløb svarende til det almindelige vederlag, der udbetales indsatte for en uges beskæftigelse, med fradrag af den del af vederlaget, som er beregnet til dækning af personlige fornødenheder.

Endvidere fremgår det af straffuldbyrdelseslovens § 70, stk. 1, at varigheden ved ikendelse af straffcelle som disciplinærstraf fastsættes under hensyn til overtrædelsens art og omfang til et

tidsrum af højst 4 uger. For unge under 18 år fastsættes tidsrummet dog til højst 7 dage, medmindre sagen angår vold mod personale i institutionen.

Yderligere fremgår det af straffuldbyrdelseslovens § 68, stk. 3, at disciplinærstraf i form af bøde og strafcelle kan ikendes i forning, ligesom det fremgår af straffuldbyrdelseslovens § 68, stk. 4, at fuldbyrdelsen af disciplinærstraf helt eller delvis kan undlades på betingelse af, at den indsatte i en bestemt periode ikke begår strafbart forhold eller en ny disciplinærforseelse.

Der er desuden lokalt i kriminalforsorgens institutioner udarbejdet oversigter over de mere hyppigt forekommende disciplinære forseelser. Oversigterne betegnes ”normalreaktionsskemaer” og indeholder en angivelse af, hvilket sanktionsniveau en given forseelse som udgangspunkt udløser, ligesom det i oversigterne er angivet, hvad sanktionsniveauet som udgangspunkt er i gentagelsestilfælde.

Det er forudsat, at den konkrete udmåling af sanktionen beror på en konkret vurdering af sagens samlede omstændigheder, hvor eventuelle skærpene og/eller formildende omstændigheder tillægges vægt, ligesom der henset til karakteren af den disciplinære forseelse foretages en proportionalitetsafvejning. Efter en sådan konkret vurdering kan sanktionen konkret udmåles i den højere eller lavere ende af sanktionsniveauet angivet i normalreaktionerne, ligesom der kan dispenseres fra normalreaktionerne.

Det bemærkes i øvrigt, at det fremgår af straffuldbyrdelseslovens § 67, at en indsat *skal* ikendes disciplinærstraf, såfremt den indsatte har overtrådt et eller flere af de i bestemmelsen angivne forhold. Kriminalforsorgen er således i medfør af lovgivningen forpligtet til at ikende en disciplinærstraf.

2. I artiklens afsnit 4.2.3. anføres desuden en kritik af den administrative afgørelsespraksis i relation til valget af type af disciplinærstraf, da det forvaltningsretlige proportionalitetsprincip, som kræver nødvendighed og forholdsmæssighed i relation til formålet med et indgreb, ikke synes at spille nogen rolle i de disciplinærsager, som er gennemgået. Endvidere stilles der spørgsmålstejn ved, om ikendelse af en disciplinærstraf er nødvendig af hensynet til orden og sikkerhed i fængslet i de tilfælde, hvor den disciplinære forseelse giver anledning til andre indgribende foranstaltninger, herunder overførsel til et mere restriktivt regime, f.eks. overførsel fra åbent til lukket fængsel, og konfiskation.

Direktoratet kan oplyse, at normalreaktionsskemaerne indeholder udgangspunkter i sanktionsniveauerne og dermed valget af type af disciplinærstraf ud fra en generel graduering af karakteren af de enkelte forseelser.

Endvidere kan direktoratet oplyse, at kriminalforsorgen - efter disciplinærstrafbekendtgørelsens § 4 ved valget af disciplinærstraf - efter omstændighederne kan tage hensyn til, om forseelsen har givet anledning til andre foranstaltninger efter straffuldbyrdelsesloven, f.eks. tilbagekaldelse af udgang, jf. straffuldbyrdelseslovens § 50 eller overførsel fra åbent til lukket fængsel, jf. straffuldbyrdelseslovens § 25.

3. I artiklens afsnit 4.2.3. anføres der endelig en kritik af nødvendigheden og rimeligheden af at anvende disciplinærstraf, hvis der for samme forseelse iværksættes strafferetlig forfølgning.

Direktoratet skal i den forbindelse henvise til justitsministerens besvarelse af Folketingets Retsudvalgs spørgsmål nr. 1313 (Alm. del) af 29. juni.

Som det bl.a. fremgår af dette svar, er det direktoratets vurdering, at det af hensyn til orden og sikkerhed i fængslet er vigtigt, at der sker en hurtig og mærkbar reaktion på en disciplinær forseelse. Såfremt ikendelse af disciplinærstraf ikke skal finde sted, hvis sagen er indbragt i det strafferetlige system, vil der være risiko for, at der ikke sker en prompte reaktion. Dette vil betyde, at konfliktniveauet vil kunne blive optrappet, idet de indsatte vil opleve, at det ikke har nogen umiddelbar hurtig konsekvens at komme med f.eks. trusler mod personalet.

4. For så vidt angår de rejste problemstillinger kan direktoratet oplyse, at direktoratet i indeværende år har planlagt at udarbejde en praksisnær vejledning til forhørslederne for at understøtte den juridiske tilgang i sagsbehandlingen, ligesom der i 2020 blev iværksat målrettet undervisning af forhørslederne. I undervisningen var fokus på sagsbehandling, dokumentation og notatpligt. Undervisningen blev stillet i bero på grund af Covid-19. Såfremt det er muligt, skal undervisningen genoptages i 2022.

Endvidere skal forhørsmodulet i kriminalforsorgens elektroniske sagsbehandlingssystem (Klientsystemet) efterses med henblik på større brugervenlighed og sikring af juridiske standarder i sagsbehandlingen, herunder i forhørsprotokollen. For eksempel er det planlagt, at det undersøges og overvejes, om koncepter kan implementeres i systemet.”